Aan de bestuurders van de leden van het Platform Opnieuw Thuis

28 mei 2015

Betreft: Voortgangsrapportage Huisvesting vergunninghouders en werkzaamheden Projectteam Opnieuw Thuis

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief informeer ik u tussentijds over de voortgang van de huisvesting van vergunninghouders. Daarbij ga ik in op de meest recente ontwikkelingen bij en initiatieven van het Platform Opnieuw Thuis.

1. ***Hoogte taakstelling huisvesting vergunninghouders***

Gedurende geheel 2015 moeten circa 31.500 vergunninghouders gehuisvest worden. Dit is inclusief eerder opgelopen achterstand op de taakstelling. Voor 2016 wordt nog een groter aantal verwacht. Als voorlopige taakstelling voor de eerste helft van 2016 is het aantal van 20.000 te huisvesten vergunninghouders geprognosticeerd. Hierbij wordt rekening gehouden dat een steeds verder toenemend deel van deze vergunninghouders bestaat uit nareizende familieleden van de asielzoeker. Deze zogenaamde 'nareizigers' dienen uiterlijk drie maanden na inwilliging van hun MVV-verzoek Nederland in te reizen.

2. ***Belang van het snel huisvesten van vergunninghouders.***

Het Platform constateert dat door de jaren heen gemeenten in het algemeen tijdig voldoen aan de taakstelling. Het Platform merkt echter ook dat, vanaf het moment dat de taakstellingen sinds 2013 op begonnen te lopen, er landelijk steeds meer gemeenten op de realisatie van de taakstelling achterlopen.

In de eerste vijf maanden van dit jaar zijn in totaal 9.041 vergunninghouders gehuisvest, terwijl er, om de taakstelling te behalen, op 1 juli a.s. nog 7.592 meer gehuisvest moeten worden. Dit aantal is inclusief de tot nu toe opgelopen achterstanden.

Het Platform verneemt van lokale bestuurders dat zij het voldoen aan de steeds hogere taakstellingen als moeizaam ervaren. De taak tot huisvesting van vergunninghouders kan, gelet op de relatief grote groep die gehuisvest moet worden en de relatief schaarse beschikbare ruimte, lokaal grote inspanningen vergen. Een complicerende factor is dat gemeenten naast de te huisvesten statushouders vaak ook te maken hebben met andere groepen die voorrang hebben bij het verkrijgen van huisvesting. Ook geven sommige gemeenten aan dat de financiering van de maatschappelijke begeleiding onvoldoende is. Daarbij

wordt opgemerkt dat goede begeleiding van de vluchteling de bereidheid van gemeenten verhoogt voor het - met voorrang en in soms toch al zwakke wijken - huisvesten van vergunninghouders. Het kan het integratieproces bevorderen door bij de keuze voor woonplaats of woonwijk ook rekening te houden met persoonlijke aspecten als gezinssamenstelling, opleiding, werkervaring, vaardigheden of een concreet aanbod voor een baan in de buurt.

Het Platform onderstreept dat de snelle huisvesting van vergunninghouders van groot belang is. Dat geldt zowel voor hun verdere integratie in de Nederlandse maatschappij als om de plekken in de centrale opvang beschikbaar te houden voor de opvang van asielzoekers. Zolang vergunninghouders ondergebracht zijn in een azc kunnen zij niet volledig integreren in de Nederlandse samenleving. Dit terwijl deze groep mensen het liefst zo snel mogelijk wil werken aan een bestaan en toekomst in de Nederlandse maatschappij. Hiervoor is het nodig dat vergunninghouders daadwerkelijk in de gemeente komen te wonen.

In meer dan vijftig Nederlandse gemeenten zijn azc's gevestigd om opvang te bieden aan asielzoekers. Meer dan de helft van de opvangplekken wordt momenteel bezet door vergunninghouders. Deze opvangplekken in azc's zijn hard nodig om de toestroom aan asielzoekers te huisvesten. Het COA werkt met grote inspanningen aan de werving van nieuwe azc's. De komst van een nieuw azc en het aanwezig zijn van een bestaand azc in een gemeente vergt inspanningen en aanpassingen van lokaal bestuur en omwonenden. Ook om die reden is het nodig dat de azc's worden gebruikt waarvoor ze zijn bedoeld, namelijk opvang van asielzoekers.

3. *Werkzaamheden en resultaten Platform Opnieuw Thuis*

Gemeenten en andere betrokken partijen worden ondersteund door het Platform Opnieuw Thuis. Het is de ambitie van het Platform om de taakstelling in 2015 en 2016 volledig en op tijd te behalen. De acties van het Platform zijn daar op gericht. Het Platform is een samenwerkingsverband van gemeenten, woningcorporaties, provincies, COA, Aedes, VNG, IPO, Platform 31 en ministeries SZW, V&J en BZK.

Er wordt langs vier actielijnen ingezet op de versnelling van de huisvesting:

1. *Gemeenten aan zet, waarbij de huisvesting van vergunninghouders op de politieke agenda van alle gemeenten en bestuurders wordt gezet én waarbij uitvoerders bewust worden gemaakt van taken en rol.*

Het Platform is hiertoe op "tournee" door Nederland. Er wordt met veel gemeenten en corporaties gesproken, er zijn krimpgebieden bezocht, er is met partners in deze keten contact gelegd. De aandacht focust zich daarbij vooral op ondersteuning van de meest achterlopende gemeenten. Het resultaat hiervan zal zijn dat gemeenten zich meer bewust worden van hun opgave en actiever en gerichter dan voorheen gaan zoeken naar oplossingen voor de huidige achterstanden en de taakstelling in de nabije toekomst.

Op de website van het Platform Opnieuw Thuis (www.opnieuwthuis.nl) zijn inmiddels diverse factsheets gepubliceerd die gemeenten en huisvesters concrete handvatten bieden bij de huisvesting van vergunninghouders. Een geactualiseerde algemene Handreiking Huisvestingsprocessen Vergunninghouders zal binnenkort ook op de website gepubliceerd worden. De Handreiking zal gemeenten helpen om grip op het huisvestingproces te krijgen.

2. *Procesverbeteringen, waarbij het doel is het realiseren van zodanige verbeteringen in het huisvestingsproces, inclusief informatievoorziening en administratieve afhandeling, dat het proces als zodanig geen belemmering meer vormt voor het behalen van de tijdige huisvesting van vergunninghouders.*

Eén van de belemmeringen in het proces betreft de (tijdige) inschrijving van de vergunninghouder in de Basisregistratie Personen (BRP). Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) heeft in samenwerking met de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en de gemeente Vlagtwedde een nieuwe werkwijze beproefd. Met de pilot wordt beoogd dat vergunninghouders die al in de Algemene Asielprocedure een verblijfsvergunning krijgen, vroegtijdig in het proces worden ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP). Hierdoor beschikt de vergunninghouder direct over een BSN-nummer en vindt de registratie conform de wet BRP plaats, waardoor 100% correcte verblijfsdocumenten worden geleverd. Er zijn dan geen administratieve belemmeringen meer om snel te kunnen doorstromen naar andere gemeenten. Uit de tussenevaluatie van deze werkwijze blijkt dat hierdoor een significante versnelling op dit onderdeel van het huisvestingsproces kan worden gerealiseerd. De resultaten van de proef waren dusdanig positief dat de werkwijze de komende maanden wordt uitgerold naar de andere gemeenten waar zich een aanmeldcentrum/procesopvanglocatie (pol) bevindt.
Naast de inschrijving in de BRP richten de procesverbeteringen zich ook op het versnellen van het nareisproces en de uitstroom naar gemeenten en het vroegtijdig kunnen regelen van randvoorwaarden voor daadwerkelijke huisvesting, zoals het aanvragen van toeslagen bij de Belastingdienst en het uniformeren van een centrale regeldag.

3. *Kansen op de woningmarkt, die zich richten op het creëren van meer mogelijkheden op de woningmarkt om de groep vergunninghouders, of het nu om alleenstaanden gaat of om grote gezinnen, te huisvesten en daarbij ook oog te hebben voor minder conventionele wijzen van huisvesting, zoals huisvesting in particulier verhuurde woningen, transformatie van leegstaand vastgoed in wonen, huisvesting in verplaatsbare units of andere tijdelijke woonvormen en het huisvesten van meerdere alleenstaanden in één woning.*

Vanuit het project zijn factsheets opgesteld hoe minder conventionele oplossingen zijn toe te passen. Verder werkt het Platform aan het inzichtelijk krijgen van vraag en aanbod van flexibele woonunits, om de initiatiefnemers binnen gemeenten een helpende hand te bieden. Ook is een aantal pilots

opgestart en wordt aangesloten bij al gestarte lokale initiatieven in verschillende delen van het land, zoals bijvoorbeeld de verbouw van kantoor- of zorgpanden tot huurwoningen. Er is een verkenning uitgevoerd onder de studentenhuisvesters met als doel om daar meer vergunninghouders te plaatsen die een opleiding (willen gaan) volgen. Verder wordt een rekentool ontwikkeld die gemeenten en corporaties helpt om verschillende vormen van woningdelen op financiële haalbaarheid te toetsen. Op de website worden deze processen en resultaten voor iedereen inzichtelijk gemaakt. Deze dienen zo ter inspiratie van andere gemeenten.

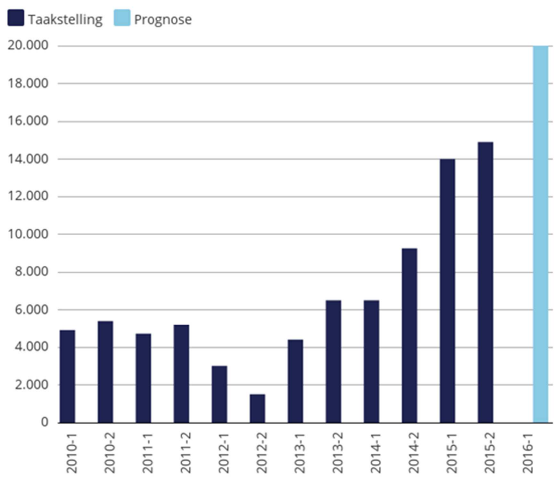
4. *Communicatie, waarbij het doel is het vergroten van de impact: van de inzet van dragende partijen van Opnieuw Thuis, van alle spelers in het veld én de drie deelprojecten van Opnieuw Thuis.*

Ter ondersteuning van deze projecten en het projectteam gemeenten en om multimediaal met de overige partijen die bij huisvesting betrokken zijn te communiceren, is de website www.opnieuwthuis.nl in gebruik genomen. Deze website verzamelt en verspreidt kennis en best practices. Bovendien vindt deling van actuele gebeurtenissen en praktijkervaringen plaats. Sinds mei publiceert Opnieuw Thuis maandelijks de voortgang van de taakstelling. Een digitaal forum bevordert contact en uitwisseling voor mensen uit de uitvoeringspraktijk. In de omlijstende communicatie zet Opnieuw Thuis vooral in op feedback, haalbaarheid, effecten en succesvolle aanpakken.

4. Verdergaande afspraken over de huisvestingstaak

De prognoses van het ministerie van Veiligheid en Justitie wijzen erop dat de asielinstroom ook de komende jaren hoog zal blijven, evenals het aandeel asielzoekers dat een verblijfsvergunning zal krijgen. De huisvestingstaakstelling voor gemeenten zal hierdoor ook hoog blijven.

Tabel 1: ontwikkeling taakstelling huisvesting vergunninghouders van 2010 tot heden.

Het Platform meent dat alleen door een gezamenlijke inzet en extra actie van alle partijen de opgelopen achterstanden in de huisvesting aangepakt kunnen worden en de taakstelling voor de komende jaren gerealiseerd kan worden. In 2007 is bij het sluiten van het bestuursakkoord over het generaal pardon bijzondere aandacht besteed aan de huisvesting van de doelgroep. Ook toen diende de taakstelling binnen korte termijn behaald te worden. Dat is toen binnen de afgesproken termijn gerealiseerd. Een soortgelijk bestuurlijk akkoord zou voldoende commitment kunnen creëren om de taakstellingen in de komende jaren te realiseren.

Namens de leden van het Platform Opnieuw Thuis,

H. Heida
Voorzitter Platform Opnieuw Thuis